

ΧΡΥΣΑΛΛΙΣ

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ, ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΑ, ΠΟΙΚΙΛΑ.

ΤΟΜΟΣ Β'. | 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ, 1864. | ΦΥΛΛΑΔΙΟΝ 43.

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΚ ΓΕΝΟΥΗΣ ΙΟΥΣΤΙΝΙΑΝΩΝ.

ΥΠΟ ΚΑΡΟΛΟΥ ΧΟΠΦΙΟΥ

ΠΕΡΙΕΡΓΟΣ ἀραιμφιβόλως ὑπάρχει ἡ μελέτη τοῦ μεσαιωνικοῦ Ἑλληνισμοῦ, οὐχὶ μόνορ διὰ τὰς περιπτεταὶς, αἵτιες μετὰ τὸ διαμελισμὸν τῆς Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας, παρηκολούθησαν αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς αἰτίας ἐξ ἣν ἐπήγασεν ἡ ἔκπτωσις του. Καὶ περὶ μὲρ τῶν αἰτῶν τῆς ἐκπτώσεως ταῦτης πολλοὶ πολλαχῶς ἔγραψαν, παρέλευψαν δύμως οἱ πλεῖστοι τὰ προσθέσωσιν αὐτᾶς καὶ τὸ ἀραικωνφύμενον μὲρ τότε κατὰ τὴν ἐσπερᾶν, συερρύμενον δὲ εἰ μὴ ἐσθεσμένον, κατὰ τὴν ἔω ἵπποτικὸν πτεῦμα. Τυχοδιώκται ξέροι, δρυμώμενοι ἐκ τῆς πλουσίας λειας ἢν προσέφερεν ἡ ἀρατολὴ καὶ ἐπωφελούμενοι ἐκ τῆς τῶν Βυζαντινῶν ἀσθετείας ἐκνύλευον διαφρόνους αὐτῆς χώρας καὶ ἐγκαθίστατο ἐπειδὴ τρόπῳ ἡπιωτέρῳ μὲρ ἀλλούχῃ ἥττον κατακτητικῷ. Ἐπειθαράγκαζον δηλορότι τοὺς ἀσθετεῖς τοῦ Βυζαντίου αὐτοκράτορας τὰ τοῖς παραχωρήσωσιν αὐτᾶς ὡς φέοντα, τὰ ὅποῖα ὄγκιστερον μετέτρεπον εἰς ἀληθεῖς κατακτήσεις. Τοιαῦτη ὑπῆρχεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐγκαταστάσεως ἐπιδια-

φύσις τοῦ ἀρχιπελάγους τῶν ἐκ Γερούντης Ιουστινιανῶν, περὶ τῶν ὅποιων μεταφέρομεν τὴν κατωτέρω πραγματείαν τοῦ Καρόλου Χοπφίου, ἐν τῶν ὑπερεπαιρεθέρτων ἐν Εὐρώπῃ ἔργων του καὶ ὡς ἀριστούργημα θεωρηθέν.

ΕΠΕΡΙΦΗΜΟΙ ὑπῆρχαν οἱ Ιουστινιάναι, ἔταιρία ισχυρὰ εὐγενῶν Γενουηνίων, κατὰ τὸν μεσαίωνα, διότι ἡ ἔζουσία των ἐπεξετάθη οὐ μόνον ἐπὶ τῶν ἐπισημοτάτων νήσων τῶν Σποράδων, ὁνομαστὶ δὲ τῆς Χίου, τῆς Σάμου, τῶν Οἰνουσσῶν, τῆς Ικάρου καὶ τῆς Κῶ, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς Μικρασιανῆς ἥπερον, καὶ τῶν ἀνθηρῶν καὶ ἐμπορικῶν πόλεων ἀρχαῖας καὶ νέας Φωκαίας. Γνώμη τις, ἣν οἱ πλεῖστοι τῶν ιστορικῶν ἡσπάσαντο, ὑπῆρχεν ὅτι οἱ ἐκ Γενούντης Ιουστινιάναι εἶχον τὴν αὐτὴν καταγωγὴν, ἣν οἱ ἐξ Ἐνετίας ἐκ δύο ἀδελφῶν Ἀγγελίνου καὶ Μάρκου, ἀκμάσαντες περὶ τὸ 720 ἔτος, ἀπόγονοι τοῦ μεγάλου Ιουστινικοῦ ἐν ἄλλαις λέξεσιν ἡθέλησαν νὰ ἀνατρέξωσι τὴν ἀρχὴν τῶν δύο τούτων οἰκογενειῶν εἰς τὸν ἔνδοξον ἐκείνον αὐτοκράτορα. Ὅπως δὲ καταστήσωσι πιθανὴν τὴν γνώμην ταύτην, ἐνόθευσαν πρὸ ἔκπτωταις τηρίδων οἱ ἐκ Γενεύης Ιουστινιάναι τὴν γενεalogίαν των ἐπὶ τοσοῦτον, ὡστε, ἀκάματός τις ἐρευνητῆς, δὲ ἀποθανὼν κόμης Π. Διττας ὑποσχεθεὶς πρὸς τὸν εἰς Ἐνετίας δρυμωνύμους ν' ἀποδεῖξη

αὐτοὺς ὡς ἀμέσους διαδόχους, τῶν ἐκ Γενούσης
Ἰουστινιανῶν, δὲν ἐδυνήθη νὰ ἔξευοῃ τι ἐκ τῆς
μεγάλης συγγένειας τῶν εἰδίκεσων οὓς περὶ τῆς οἰ-
κογενείας ταύτης ἀπήντησε, καὶ ἐπομένως δὲν ἐ-
δυνήθη νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ὑπόσχεσίν του. Ἐν
τοίτοις μεταξὺ, τῶν ἐγγράφων αὐτοῦ εὑρέθη-
σαν ἀσυνάρτητοι τινες, ἐνταῦθα δὲ μόνον συναρ-
μολογηθεῖσαι, σημειώσεις· ἀλλ' ἵνα καταστήσω-
μεν εὐκρινῆ τὴν καταγωγὴν τῆς ἐξ εὐγενῶν ἐ-
ταιρίκας ταύτης (διότι τοιούτοις ἦσαν οἱ Ἰουστι-
νιάναι καὶ οὐδαμῶς οἰκογένειά τις ἐκ κοινοῦ κα-
ταγομένη γενεάρχου) πρέπει νὰ ἐξετάσωμεν τὴν
ἱστορίαν τῆς· νήσου Χίου, πρὸς ἣν ἐκεῖνοι συνδέον-
ται, καὶ νὰ θεωρήσωμεν τὰς σχέσεις ἐν αἷς αὕτη
εὑρίσκετο ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς ὑπὸ τῶν σταυρο-
φόρων ἀλλάζεισας τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Κατά τὸν διαμερισμὸν τοῦ βυζαντινοῦ κράτους, ἔτει 1204, ἡ Χίος πρὸς τὴν Λέσβῳ, Σάμῳ καὶ Κῷ περιήλθεν εἰς τὸν Αἰγαῖον αὐτοκράτορα τῆς Κωνσταντινουπόλεως, καὶ διετέλεσεν ὑπὸ τοῦτον ἐπὶ 43 ἔτη, μέχρις οὗ ὁ Ἰωάννης Βατάτζης ἐκ Νικαίας ὑπέταξεν αὐτὴν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον του ἐν ἔτει 1247. Ἐκ τούτου ὅμως οἱ Αἰγαῖοι αὐτοκράτορες δὲν ἐγκατέλιπον τὰ ἐπ' αὐτῆς δικαιώματά των· τούναντίον, Βαλδουΐνος ὁ Β'. ἐν τῇ συνθήκῃ τῆς 27 Μαΐου 1267 ἐν Βιτέρβῃ, διατηρῶν ταῦτα, παρεχώρησεν εἰς Κάρολον τὸν Ἀνδεγαυὸν, βασιλέα τῆς Νεαπόλεως, τὴν κυριότητα πασῶν τῶν ἐκεῖθεν τοῦ Ἑλληνοπόντου νήσων, πλὴν τῆς Λέσβου, Σάμου, Κῷ καὶ Χίου, ἃς ἐπεφύλαξε δί' αὐτὸν καὶ τοὺς ἀπογόνους του. Ἡ Χίος ἐπίσης μνημονεύεται παραχωρουμένη ὡς αὐτοκρατορικὸν δῶρον, τῇ 13 Μαΐου 1294, ὑπὸ τοῦ ἐκ Τάραντος Φιλίππου πρὸς τὸ βασίλειον τῆς Πρωτείας² ἀλλ᾽ ἐντούτοις διέμεινεν ἀδιαλείπτως ἡνωμένη μὲν τὸ θεσμόν τῆς Νικαίας. Καίτοι δὲ καὶ ἡ Χίος συνεγῶς προσεβάλλετο ὑπὸ πειρατῶν, εὑρίσκετο ὅμως ἐν θελτίονι καταστάσει τῶν πλείστων Κυκλαδῶν καὶ Σποράδων, διότι πλουσία οὖσα εἰς πολυζήτητα προϊόντα, εἰς ἀρίστους οὖνος καὶ εἰς λαμπρὸν μάρμαρα προσείλκυε πολλοὺς ἐμπόρους ἐκ τε τῶν παρακειμένων καὶ ἐκ τῶν μακράν χωρῶν πρὸς κατοίκησιν ἰδίᾳ δ' ἡ μασίγη, ἡ πολύτιμος ἐκείνη βρύτινη, ητις μόνον ἐν Χίῳ παρήγετο καὶ κατὰ τὸν μεσαίωνα ὑπῆρχε πολυζήτητον ὄνιον, συνετέλει ὅπως ἐφελκύῃ ἐπ' αὐτὴν τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν πλείστων ἐμπορικῶν πόλεων τῆς Ἰταλίας. Ἐνετοί, Γενουάνσιοι, Πλάταιοι ἐπεδίωκον τὸ μέσον τοῦ νὰ οἰκειοποιηθῶσι τὸ μονοπώλειον ταύτης. Τὸ μεσημβρινὸν μέρος

της νήσου, διναμαστή δὲ τὸ πέριξ τοῦ ἀκρωτηρίου, ὅπερ καὶ νῦν ἔτι καλεῖται κάθιο μάστικον, ἵτο κεκαλυμμένον πυκνοῖς δάσεσι μαστιχοδένδρων καὶ προσέφερεν ἄπειρα κέρδη διότι τὴν ἐκκάρπωσιν τῆς μαστιχῆς καὶ ἐν τοῖς θλιβερωτάτοις αὐτοῖς χρόνοις τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, οὐδέποτε οἱ ἐγχώριοι ἐγκατέλιπον. Ότε δὲ οἱ Γενουώντες συνωμολόγησαν πρὸς τὸν Μιχαὴλ Παλαιολόγον τὴν περίφημον ἐκείνην ἐν Νυμφαίῳ συνθήκην, τῇ 10 Ιουλίου 1461, ἀπήτησαν πρὸ παντὸς ἄλλου νὰ τοῖς ἐπιτραπῇ ἡ σύστασις ἀποκίας ἐν Χίῳ, καὶ ὁ αὐτοκράτωρ, ὅστις ἵτο λίκιν ὑποχρεωμένος πρὸς αὐτοὺς, παρεχώρησε μέγχρον μὲν πολυτελὲς διὰ τὸν ὑπατόν των, ἐκκλησίαν δὲ καὶ λουτῆα καὶ ἀγορὰν καὶ κήπους καὶ κατοικίας διὰ τὸν ἐμπόρους των. Οἱ ὑπατός των διετήσει τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν ἐπὶ πάντων τῶν Γενουώντων ἐπὶ πολιτικῶν τε καὶ ποιητικῶν δικῶν καὶ ἐδικαιοῦτο ν' ἀποφασίζῃ ἐπὶ ἀμφισβητουμένων ζητημάτων ἢν τις ὡς Γενουώντες ἢ ὡς Ἑλλην ἐπρεπε νὰ θεωρηθῇ δὲ αὐτοκράτωρ Μιχαὴλ ὑπεχρεώθη ῥητῶς οὐδένα Γενουώντων νὰ δέχηται παρ' αὐτῷ ὑπάλληλον, ὅστις δὲν διέμενεν ἐχεὶ τεταγμένος ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τῆς πατρόδος του.

Τοιαύτη οπήρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐν Χίῳ Γενουη-
σίας ἀποκλιας· ἐκ δὲ ταύτης τῆς ἀπλῆς ἐμπόρο-
πρεξίας, ἣν ἡ δημοκρατία τῆς Γενούντις ἐκεῖσε
ἀπὸ τοῦ 1261 κατεῖχεν, ἐπορίσθησαν πάντες οἱ
ἱστορικοὶ τῆς Γενούντις καὶ μετ' αὐτοὺς πάντες
οἱ νεώτεροι τοπικὴν ἀρχὴν, τουτέστιν ὅτι ὁ Μι-
χαὴλ παρεχώρησε, τῷ 1261, τὴν Χίον πρὸς τῇ
Συμύρην τοῦς Ἰουστινιάνους ὡς κτῆμα, προσθέτον-
τες συνάμφιον ὅτι ὁ αὐτοκράτορικὸς ναύαρχος Δι-
κάριος, κύριος ὁν τῆς νήσου, ἀπέσπασεν αὐτὴν ὡς
δῆθεν Γενούντιος ἐκ γενετῆς καὶ εἰς τὴν οἰκογέ-
νεικὴν τῶν Ζαχαρίᾳ ἀνήκων, ἀπὸ τῶν φράγκων.
Καὶ ὅμως ὁ μὲν Εὔθοιώτης Δικάριος εἰς οὐδὲ ἔλα-
χιστην σχέσιν εὑρίσκεται πρὸς τοὺς ἐκ Γενούντι-
ος Ζαχαρίζες, ἢ δὲ ἐπὶ τῆς Χίου ἔξουσίκ τῶν Ἰουστι-
νιανῶν οὐδέλως δύναται ν' ἀναχθῆ πρὸ τῆς ἀρ-
χῆς τῆς ΙΔ'. ἐκατονταετηρίδος. Ἐν ἔτει 1292
διετέλει αὕτη ἔτι οὐπὸ τὴν Βυζαντινὴν κυριαρχίαν,
ὅτε δὲ Σικελίας 'Ρογχρόος δὲ Λούρια κατὰ τὴν
ληστρικὴν του ἐν τῇ Μεσογείῳ ἐπιδρομὴν προ-
σορμισθεῖς μετὰ τῶν γαλερῶν του εἰς αὐτὴν, ἀπε-
βίβασε πεζικὸν καὶ ἵππικὸν, καὶ διὰ πυρὸς καὶ
σιδήρου ἐδήκωσε τὴν νήσον. Τότε, πολλοὶ Γραικοὶ,
οἱ οὐπήκοοι τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Παλαιο-
λόγου ἡγμαλωτίσθησαν, πλειστοὶ δὲ κατέψυγον

εις τὰ δόρη ὁ δὲ 'Ρογῆρος, φορτώσας ἐξ ἀρπαγῆς μὲ μαστίχην δύο γαλέρας καὶ πλούσιος ἥδη εἰς θησαυρὸν, ἐξηκολούθησε τὰς ἐπιδρομάς του εἰς τὸ ἀρχιπέλαγος καὶ τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν τοῦ Αιωρέως, μέχρις οὗ, ἐν μηνὶ Ὀκτωβρίω, κατήχθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Μεσσήνης. Οὐχὶ ἐπιεικέστερον, δῶδεκα ἔτη οὔσην πάλαι, ἐδήλωσαν τὴν Χίον οἱ στρατοὶ τοῦ Καταλανοῦ ἀρχοντος 'Ρογῆρου δὲ Φλώρῳ μόλις δὲ εἶχεν οὕτος ἀπέλθει, καὶ οἱ Τοῦρκοι τῆς Μικρᾶς Ἀσίας προσορμισθέντες μετὰ 30 πλοιαρίων, ὀλοσχερῶς ἐδήλωσαν τὴν νῆσον, καὶ τοὺς κατοίκους ἐν μέρει μὲν ἐφόνευσαν, ἐν μέρει δὲ, δικῆν ἀνδραπόδων, ἐπώλησαν, καὶ δλίγιστοι αὐτῶν πατέψυγον εἰς τὴν ἀκρόπολιν, πρὸς ἣς τὴν πολιορκίαν οἱ Τοῦρκοι δὲν ἐφάνησαν τόσην ἐπιθυμίαν ἔχοντες· ἔτεροι δὲ, οἵτινες σὺν γυναιξὶ καὶ τέκνοις ἐξῆριθμοσαν εἰς τὰς λέμβους, ὅπως διὰ τῆς φυγῆς ἐκζητήσωσι τὴν σωτηρίαν, οἰκτρῶς ἀπώλοντο εἰς ὑκαμάγιον παρὰ τῇ Σκύρῳ. Ἐν μέσῳ τῶν θλιβερῶν τούτων δηγώσεων, εἰς δὲς ἡ νῆσος διετέλει ἀπαύστως ἐκτεθεμένη, ἐπὶ μικρὸν χρόνον κατέλιπον τὴν ἐκάρπωσιν τῶν μαστιχοδασῶν· ἡ ἐκ Γενούης ἀποικία εἶχεν ἀποσυρθῆ, καὶ ὁ Ἀνδρόνικος, ὅστις κατεύθησεν ὅτι δὲν ἦτο πλέον εἰς κατάστασιν γὰρ ὑπερασπίσῃ διὰ τῶν δειλῶν του ἐπάρχων τὴν Χίον κατὰ τῶν Τούρκων, οἵτινες ἤρξαντο ἥδη νὰ παρίστανται ὡς κύριοι πάσης τῆς μικρᾶς Ἀσίας καὶ τῶν παρακειμένων νήσων, ἐξεζήτει τῷ 1304^ο ἰσχυρὸν τινὰ ξένον, ὅστις ἐδύνατο, ὡς ὑποτελῆς νὰ ἀναδεχθῇ τὴν ἀρχὴν τῆς Χίου· προσέβλεψε λοιπὸν εἰς τὸν Βενέδικτον Ζαχαρίαν, κύριον τότε τῆς Φωκαίας καὶ περιβόητον ὄντα ἐπὶ τῇ ἀνδρίᾳ αὐτοῦ καθ' ἄπανταν τὴν ἔω καὶ ἐσπερίχν, καὶ εἰς αὐτὸν ἀνέθηκε νὰ δώσῃ τέλος δι' ἐνόπλου ἐπεμβάσεως εἰς τὰς ἀνωμάλους περιστάσεις τῆς νήσου.

Οἱ Ζαχαρίαι di Castro ἀνῆκον κατὰ τὴν ΙΓ'. ἐκατονταετηρίδα εἰς τὰς πλουσιωτάτας καὶ ισχυροτάτας οἰκογενείας τῆς Γενούης. Καθ' ὃν χρόνον ἐγίνετο ἡ ἐν Νυμφαίῳ συνθήκη, ἐζητεῖ δὲ Ζαχαρίας dei Zaccaria, ὅστις ἀποθανὼν έκθύγηρως, τῷ 1289, κατέλιπε πολυπληθεῖς ἀπογόνους· Ἐκ τῶν δέξιων του μνημονευτέοις ἐνταῦθα μόνος ὁ Ἐμμανουὴλ, δι Βενέδικτος καὶ δι Νικόλαος, ἐξ ὃν δι πρώτος καταλιπὼν τὴν Γένουν μετέβη εἰς Κωνσταντινούπολιν παρὰ τῇ αὐλῇ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ. Ἀνὴρ ἀνδρεῖος λίαν καὶ πολύμητις ὃν οὔτος ἐπέτυχεν ἐντὸς μικροῦ τοσοῦτον νὰ προσελκύσῃ τὴν εὐνοιαν τοῦ αὐτοκράτορος, ὡστε ἔλαβεν διὰ δῶρον παρ' ἔκεινου, ἔτει 1275, τὴν ἐκπαλαι περιβόητον Φώκαιαν, ἣν κατὰ τὸν μεσαίωνα ἀπήρτιζον δύο πόλεις ἡ ἀρχαία καὶ νέα, μετὰ τῶν παρικειμένων δρέων καὶ τῶν στυπτηρωρυχείων της, ἐξ ὃν μετ' ἀλίγον κέρδος ἀμετρού ἐπορίσθη. Ἄπεριφανος γενόμενος ἐπὶ τοῖς πλούτοις του οὐ μόνον τὸν φθόνον τῶν Ἐνετῶν ἐνέπαιζεν, ἀλλὰ καὶ πρὸς αὐτοὺς τοὺς συμπατριώτας του Γενουῆνσίους δὲν ἐφάνη ἀγαθὸς πατριώτης, διότι ἀπαιτήσας παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ν' ἀποκλείσῃ τὸν Βόσπορον διὰ τοὺς Γενουῆνσίους, οἵτινες ἦθελον νὰ ἐξηγάγωσιν ἐκ Κριμαίας στυπτηρίαν, προύκαλεσσεν ἐκστρατείαν, ἀκαρπὸν θεραίως, τῆς δημοκρατίας κατὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐγένετο συνάμα πρὸς τῷ ίωάννῃ δ' Asprocida εἰς τῶν προύκαλεσάντων ἐνθερμότερον τὴν Σικελικὴν ἐπανάστασιν, ὅπερ ἡς ἐκέρδισε καὶ τὸν αὐτοκράτορα τοῦ Βυζαντίου. Ἔτι τῷ 1287 ἐζητεῖ οἱ Φώκαιαν, ἐξ ἣς μετὰ τῆς οἰκίας Spinola ἐταιρικῶς ἡσγολεῖτο περὶ μεγίστας κερδοσκοπικὰς πράξεις, καὶ ἀπεβίωσε τῷ 1288, θραγὸν πρὸ τοῦ πατρός του. Ή σύζυγός του Κλαρίζα ἐτεκεν αὐτῷ ἐννέα τέκνα, ἢ κατὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρός των ἵσαν σχεδὸν πάγκα εἰσέτι ἀνήλικα· ἐκ τούτων δὲ μνημονευτέος ἐνταῦθα δι Τεδίζιος, δι καὶ Τεδίζινος, καὶ Τεζίνος καλούμενος, ὅστις ἐγένετο μετέπειτα ἐπὶ μικρὸν διοικητὴς Φώκαιας, ἡς κατεῖχε τὴν πόλιν καὶ ἐκαρποῦτο τὰ πλούσια στυπτηρωρυχεῖα. Διεδέξατο δ' αὐτὸν δούλητον δραστήριος ἀδελφός του Βενέδικτος Α. ὅστις τῷ 1275, ἥτοι ὅτε δι Εμμανουὴλ ἐπροκίσθη μὲ τὴν Φώκαιαν, συνεζεύχθη κατὰ τίνος ἀδελφῆς τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαήλ. Οὗτος τῷ 1284 ἀνηγορεύθη στρατηγὸς τῶν Γενουῆνσίων κατὰ τῆς Πίζης, μετὰ δὲ πρίξ ἔτη ἀντικατέστησε τὸν ἀδελφόν του ἐν Γενούῃ, διωρίσθη σύνδικος ἐν Κύπρῳ καὶ τέλος τῷ ἀνετέθη μετὰ πολυχρόνιου καὶ μεγαλοπρεπούς συνοδείας νὰ προσαγάγῃ εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀνδρόνικον Β'. τὴν μνηστήν του Ιολάνδην τῆς Μοντφεράτης, καὶ μετὰ ταῦτα νὰ σπεύσῃ εἰς Τρίπολιν ὅπως καταπάσῃ τὰς μεταξὺ τῆς κομήστης Λουκίας καὶ τῶν ἐκεῖ Γενουῆνσίων ἀναρρείσας σπουδαίας διαφοράς. Ἐν Παλαιστίνῃ ἀπεδείχθη ἐνθερμότατος ὑπέρμηχος τῆς ἀγίας Γῆς, συνωμολόγησε μετὰ τῆς κομήστης Λουκίας ἐν Νέφῃ συνθήκην, δι' ἣς κατέπαυον αἱ τέως ὑπάρχουσαι διενέξεις, ἀνενέώσεις τὰς ἀρχαίας μεταξὺ Γενούης καὶ Λουσιανίου τοῦ βασιλέως τῆς Κύπρου συνθήκας, καὶ ὑπερήσπισεν ἀνδρεῖος τὴν ὑπὸ τῶν Μαμαλούκων ἀπειλουμένην Τρίπολιν. Μὴ δυνη-

θεὶς ἐνεκκ τοῦ ἀναξιομάχου τῶν ἴδιων δυνάμεων κατὰ τῶν αἰγυπτιακῶν ὁρδῶν νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κατὰ τὴν 27 Ἀπριλίου 1289 ἐπελθοῦσαν πτώσιν τῆς πόλεως ἐκείνης, ἐπέτυχεν ὅμως νὰ διασώσῃ ἐν Κύπρῳ τοὺς ἐκεῖ εὑρισκομένους Χριστιανούς. Ἐντεῦθεν ἔσπευσεν εἰς Πτολεμαϊδα ὅπως, εἰ δυνατὸν, σώσῃ τὸ τελευταῖον τοῦτο Προπύργιον τοῦ ἐν Παλαιστίνῃ Χριστιανισμοῦ ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ Κύπρος, ἴδια δὲ ἡ Γένους, ἔκλεισεν ἥδη εἰρήνην μετὰ τῆς Αἰγύπτου, κατημύνθη εἰς Ἀρμενίαν, ἔνθα συνωμολόγησεν ἐν δύναματι τῆς πατρίδος του μετὰ τοῦ τότε βασιλεύοντος Ἐτούν Β'. συνθήκην, δι' ἣς παρεχωρεῖτο τοῖς Γενουηνίοις τὸ δικαίωμα τοῦ ἐλευθέρως ἐμπορεύεσθαι καὶ κτᾶσθαι ἀποθήκας ἀσφαλεῖς ἐν Ἀρμενίᾳ. Ἀσπονδος δὲ ὡν ἐγέρθως τῶν Μουσουλμάνων, παρέπλευεν ἐπομένως τὴν δυτικὴν παραλίαν τῆς Μικρᾶς Ἀσίας καὶ προσέβαλλε τὰ πλοῖα αὐτῶν ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ Σουλτάνος ἀντεξέδικετο τοὺς Γενουηνίους ἐπὶ ταῖς προσβολαῖς ταύταις, ἤναγκασθη δψιαίτερον ν' ἀποδώσῃ τὴν ἦν ἐκυρίευσε παρὰ τῶν Μουσουλμάνων λείαν καὶ νὰ διοσχεθῇ πανδήμως ὅτι τοῦ λοιποῦ θέλει ἀφίστασθαι πάσοις κατ' ἐκείνων έισιοπραγίας ἐπέστρεψε δὲ τῷ 1290 εἰς Γένουν καὶ ἔζησεν ἔκτοτε ἐναλλαξ ἐκεῖ τε καὶ ἐν Φωκαίᾳ. Ἡ πόλις αὕτη εἶχεν ἥδη τῷ 1291 οἰκτρᾶς δημοθῆ δύπλη τοῦ δύπλη τὸν 'Ρογῆρον Μοροζίνην Ἐνετικοῦ στόλου καὶ σχεδὸν κατεστράφη ἄρδην, καθ' ὃν χρόνον ἀκριβῶς διεριζεῖται παρὰ τὴν αὐλὴν Φιλίππου τοῦ Καλοῦ καὶ μετὰ τούτου διεθουλεύετο τὴν ἐκ δευτέρου ἄλωσιν τῆς ἀγίας Γῆς. Τιμηθεὶς μὲ τὸ δύψηλὸν ἀξίωμα ταυάρχου τῆς Γαλλίας, ὅπερ ἀπέβιλε τῷ 1304, ἔσπευσεν εἰς Φώκαιαν, καὶ ἀνήγειρε πάλιν ἐν σπουδῇ τὰ κατεστρημένα αὐτῆς τείχη, ὥστε ἐντὸς ριμποῦ ἐπανωρθώθη ἡ βλάστη, ἦν εἶχε προξενήσει εἰς αὐτὴν δι Μοροζίνης, καὶ ἐνῷ πρότερον ἡ χώρα ἦν ἀπετεφρωμένη, ἀνηγέρθη δὲ ἐν τῆς τέφρας αὐτῆς, πλουτίζουσα ἐκ τῶν στυπτηρωρυχείων αὐτῆς οὐ μικρὸν τὸν Βενέδικτον, διστις μόνον ἐν ἔτει 1298 πωλήσας ἔξαρισίους πεντήκοντα στατῆρας στυπτηρίας εἰσεπορίσατο τὸ διέρογκον ποσὸν ἐνὸς ἑκατομμυρίου καὶ τριακοσίων χιλιάδων λιθρῶν. Αἱ πρόσοδοι τῶν ἐπομένων ἐτῶν δὲν ἀπελείθησαν τῆς ἀνω ποσότητος, καὶ οὕτω μετ' ὀλίγον θαυμασίως ηὔξηνθη ἡ περιουσία του, ἡς μέγιστα ποσὰ κατηνάλισκεν ἀδιαλείπτως πρὸς σχεδιάσματα δευτέρας ἀλώσεως τῆς ἀγίας Γῆς, δι' ἣν παρεσκεύαζε, τῷ 1301, πλοῖα μετὰ ἵκανθου τοῦ Νομελίνου καὶ

ἄλλων, συνεργὸν ἔχων καὶ τὸν πάπα Βονιφάτιον Ἡ. διστις γράφων ἐν Αὔγουστῃ δὲν ἔλειπεν ἐπαινῶν καὶ παροτρύνων τὸν ζῆλον αὐτοῦ τε καὶ τῶν Γενουηνίων γυναικῶν καὶ παίδων ὑπὲρ τῆς συρροφορίας. Ἄλλ' ἡ σταυροφορία ἐκείνων ἐναυάγησε τότε ἐνεκα τῆς ἀντιζηλίας τῶν θαλασσίων Ἰταλιῶν κρατῶν, δὲ δὲ Βενέδικτος ἐξηκολούθει δικτύων ἀδιαλείπτως ἐν Φωκαίᾳ. Ὁ ἀνεψιός του Τεδίζιος, διν, τῷ 1302 ἀναγκασθεὶς ν' ἀποδημήσῃ διώρισεν ἐπαρχον, ἐν αὐτῇ ἐνάδισεν ὅλως ἐπὶ τὰ ἔχην του· καίτοι δὲ τὰ νέα τῆς Φωκαίας τείχη ὑπελείποντα κατὰ τὴν στερότητα πολὺ τῶν τειχῶν ἑτέρων Βυζαντινῶν πόλεων, ἡ Ἰταλικὴ ὅμως ἀνδρία κατὰ τῶν ἐπιθέσεων τῶν ἐπὶ λείας τρεπομένων γειτόνων Τούρκων ἀνεπλήρου ἀξιολογώτατον τὴν τῶν τειχῶν ἀσθένειαν. Εἰς ὅλως ὅμως διάφορον τῆς Φωκαίας κατάστασιν εὑρίσκοντο αἱ παρακείμενοι νῆσοι Χίος, Σάμος καὶ Κέας, αἷς ἐχρώντο δρυμητήριφ οἱ πειραταί. Τὴν οἰκτράν ταύτην κατάστασιν θέλων νὰ καταπάσῃ δὲν ἀνατολῇ τῷ 1303 πλεύσας Βενέδικτος, παρεκάλεσε τὸν Αὐτοκράτορα ἢ νὰ πέμψῃ ψρούραν ἱκανὴν εἰς Χίον, ἡ νὰ ἐγκαταλείψῃ εἰς αὐτὸν τὴν νῆσον· καὶ ἐπειδὴ δὲ ἀσθενής αὐτοκράτωρ ἀνέβαλε τὴν πρὸς ταῦτα ἀπόκρισιν, κατέσχεν ἐκεῖνος αὐθικρέτως τῷ 1304 τὴν νῆσον. Οὐ πολλῷ ὕστερον ἔλαβεν ἀπάντησιν παρὰ τοῦ Ἀνδρονίκου, διστις παρεχωρεὶ αὐτῷ, ὡς ὑποτελῆ, τὴν Χίον ἐπὶ δεκαετίαν, τῷ ὅρῳ ὅμως δὲτι ἡ αὐτοκρατορικὴ σημαία ἐπρεπεν ὡς καὶ πρότερον νὰ κυματίζῃ ἐπὶ τῆς ἀκροπόλεως, δὲ δὲ Βενέδικτος οὐδένα νὰ τελῇ τῷ Βυζαντινῷ στόλῳ φόρον, ἐκτὸς αὐτοπροαιρέτου ἐράνου. Ο Βενέδικτος, λαβὼν οὕτω τὴν νῆσον, ἀνώρθωσε τὰς καταπεπτωκύιας οἰκίας της, ὡχρόωσε τὴν πρωτεύουσαν δι' δύψηλὸν τείχην καὶ ἐξεκαρποῦτο ἐπιμελῶς τὰ μαστιχόδενδρα· θαγών δὲ τῷ 1307 κατέλιπε τὴν κυριότητα τῆς Χίου εἰς τὸν οὖδην αὐτοῦ Παλαιολόγον, κληθέντα οὕτως ἐκ τῆς οἰκογενείας τῆς μητρὸς, ἢ κατ' ἄλλους, ἐκ τῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, καὶ συνεγώς διὰ τοῦτο ὑπὸ τῶν Βυζαντινῶν μετ' ἐκείνους συγχιζόμενος. Διώκησε δὲ τὴν Χίον ἀπὸ τοῦ 1307—1314, λαβὼν μικρὸν πρὸ τοῦ θανάτου του ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου τὴν ἐπικύρωσιν τὴν ἐπὶ τῆς Χίου κυριότητος αὐτοῦ ἐπὶ ἔτερα πέντε ἔτη. Ὁ ἀνεψιός του Τεδίζιος, διν ἐγκατέλιπεν ἐπαρχον ἐν Φωκαίᾳ, εἶχε, τῷ 1306, ἐπιχειρήσει μετὰ δύο γαλερῶν ἐκστρατείαν ἐπὶ τὴν Θάσον, δρυμητήριον οὖσαν τῶν γραικῶν πειρατῶν, καὶ ἀλώσας εὐγερῶς τὸ φρού-

ρίον της, ἐγκατέστη ἐν αὐτῇ. Οἱ Παλαιολόγοι εἶ-
χε τότε ἀπαιτήσει παρ' αὐτοῦ λόγον τῆς ἐν Φω-
καίῃ πενταετοῦς του διοικήσεως καὶ, ἐπειδὴ εἰς
τὴν λογοδοσίαν δὲν ηὔχαριτήθη, ἀπέβαλεν αὐτὸν,
καὶ διώρισεν ἔπαρχον Φωκαίας τὸν Ἀνδρέολον δὲ
Ἀνδρέολον, Καττάνιον τῆς Βόλτας, ὅστις εἶχε συ-
ζητηθῆ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ Αἰλικνήν ἐπὶ τῷ ὅρῳ
ἐν αὐτῇ ἀπέθνησκεν ἀτεκνος νὰ μένῃ αὐτῷ κτῆ-
μα ἡ πόλις. Προταρασκευάζων δ' αὐτὸς πεντή-
κοντα δύο ἵππεις καὶ τετρακόσιους πεζοὺς, ἔπει-
ψε τὸν υἱόν του Δομίνικον ἵνα καταλάβῃ τὴν
Φωκαίαν καὶ αἰχμαλωτίσῃ τὸν Τεδίζιον, ἀλλ' οὐ-
τος, γνοὺς τὸν σκοπὸν τοῦ Δομινίκου, μετέβη
ἐκ Θάσου πρὸς τοὺς ἐν Καλλιπόλει Καταλανοὺς,
καὶ προύτεινεν αὐτοῖς ἐκστρατείαν ἐπὶ τὴν Φώ-
καίαν, ἥτις ἐγένετο δεκτὴ ἐνθουσιωδῶς. Ἐπλευσε
λοιπὸν περὶ τὸ πάταγα τοῦ 1307 μετὰ πέντε
πλοίων καὶ μετὰ τῶν Καταλανῶν συμμάχων του
ἐπ' αὐτὴν καὶ τὴν ἐποιλιόρκησεν καίτοι δὲ οἱ κά-
τοικοι ἀντέστησαν ἰσχυρῶς, δὲν ἥδυνθησαν ὅμως
ἐπὶ πολὺ νὰ ὑπομείνωσι, καὶ, ἐκατὸν πεντήκοντα
πολεμιστῶν πεσόντων, τρικοσίους δὲ πεντήκον-
τα αὐτῶν εἰς τὴν ἀκρόπολιν καταφυγόντων, ἡ
πόλις οἰκτρῶς ἐξεπολιορκήθη καὶ ἐλεηλατήθη,
καθ' ὃν χρόνον πεντακισχίλιοι Γραικοὶ εἰργάζοντο
περὶ τὴν παραγωγὴν στυπτηρίας. Πολύτιμα λεί-
ψανα, ὃν δὲ Μουντάνερ ἀπεκριθμεῖ ἡμῖν τὰ ἀξιολο-
γώτερα, ἐνοῖς τὸ ἔτι καὶ σήμερον ἐν τῷ οἰκῳ τοῦ
Σ. Λαυρεντίου εἰς Γένουκαν διατηρούμενον καὶ κα-
λούμενον Σταυρὸς τῷ Ζαχαρίων, περιηλθον εἰς
τὰς χειράς τοῦ Τεδίζιον, ὅστις οὕτως ἐξεδικήθη
τὸν Καττάνεον ἀλλὰ διαρκῆ κατοχὴν τῆς Φωκαίας
δὲν ἐδύνατο νὰ ἐπιτίξῃ, καθόσον εἶχεν ἥδη γνω-
σθῆ ὅτι δέκα αὐτοκράτορικαὶ γαλέραι ὅπο τὸν
ναύαρχον Μαρούλην παρεσκευάζοντο ὅπως προσ-
έλαωσι τὴν Θάσον. Οἱ Τεδίζιοι ἔσπευσε πάλιν
πρὸς ταύτην καὶ διέμεινεν ἐκεῖ ἐπὶ τινα χρόνον,
ἔχων τὴν ἀρωγὴν τοῦ συγγενοῦς αὐτοῦ Ἐδουάρδου·
ἥναγκασθη ὅμως ἐπὶ τέλους νὰ ὑποχωρήσῃ τῷ
1313, καὶ ἡ νῆσος περιήλθεν ὑπὸ τοὺς Βυζαντι-
νούς. Οἱ δὲ Ἀνδρέας Καττάνεος, ὅστις τῷ 1304
ἐγένετο κύριος τῆς Φωκαίας καὶ ἀνήγειρε, τῷ
1308, τὴν κατεστραμμένην ταύτην πόλιν, ἀπε-
βίωσεν εἰς Γένουκαν ἐν ἔτει 1331· ἐπὶ δὲ τοῦ ἐν
τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἅγ. Δομινίκου ἐφθαρμένου ἥδη
τάφου του, ἀναφέρεται ὡς Παλαιολόγος, καὶ τὰ
ἐμβλήματα τῶν Βυζαντινῶν αὐτοκρατόρων κοσ-
μοῦσιν αὐτόν. Οἱ υἱὸς αὐτοῦ Δομίνικος, γνωστὸς
διὰ τὴν ἐπὶ Λέσβον, τῷ 1333, ἐκστρατείαν αὐτοῦ,

φθαλμία καὶ τὴν Ἀχαΐαν⁶ ἡγαγκάσθη ὅμως νὰ ὑποχωρήσῃ, διότι δὲ πρωτότοκος μέσος του Βαρθολόμαιος, συλληφθεὶς ὑπὸ ἐκείνων, τῷ 1317, καθείρχη εἰς τὰς ἐν Σικελίᾳ φυλακὰς, ἔνθεν μόλις μετὰ ἐπανειλημμένας ἐπιστολὰς τοῦ πάπα Ἰωάννου τοῦ ΚΒ'. πρὸς τὸν βασιλέα τῆς Σικελίας Φρεδερίκον Β'. ἐλυτρώθη τῇ 25 Ιουνίου 1318. Ἐκτοτε δὲ Βαρθολομαῖος ἔζησεν ὥς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς Εὔβοιαν, ἐνῷ δὲ πατήρ του Μαρτῖνος καὶ δὲ θεῖος του Βενέδικτος Γ'. ἐκυριάρχουν ὅμοιοι τῆς Χίου καὶ μετὰ δραστηριότητος ἀπέκρουν καὶ τοὺς Τούρκους καὶ τοὺς Καταλανοὺς πειρατάς. Μετὰ μεγίστης ἐπιμελείας ἡσχολεῖτο ὀνομαστὶ δὲ Μαρτῖνος, ἔτει 1326, περὶ τὴν τότε ὑπὸ τοῦ Ιστορικοῦ Μαρίνου Σανούτου σχεδιαζομένην συμμαχίαν κατὰ τῶν Τούρκων ἐπειδὴ ὅμως μετ' οὐ πολὺ ὅ μέσος του Βαρθολομαῖος συνεζεύχθη μετὰ Γυελμαῖς Παλλαθιτζίνη, μαρκιονίδος τῆς Βοδονίτζης, ἀνευ συγκαταθέσεως τῆς Ἐνετικῆς δημοκρατίας, περιῆλθεν εἰς ἔριδας πρὸς αὐτὴν, αἵτινες ταχέως μετετράπησαν εἰς πικράν ἐκατέρωθεν δυσαρέσκειαν.

Ἐν τούτοις αἱ κατὰ τῶν Τούρκων ἐκδρομαί του εἶχον, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον στεφθῆ ὑπὸ ἐπιτυχίας, καὶ λέγεται ὅτι κατὰ τὸ διάστημα τῶν πεντεκαίδεκα ἑτῶν, καθ' ἀλλήλην τῆς Χίου κατέστρεψεν ὑπὲρ τοὺς δεκακισχίλιους τούτων Πλόύσιος εἰς χρήματα καὶ εἰς απήματα, ἔξησκει καὶ ὡς ἡγεμὼν τῆς Μικρᾶς Ασίας μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ του Βενέδικτου τὸ δικαίωμα τοῦ κόπτειν νομίσματα μέχρι δὲ καὶ τοῦ νῦν σώζονται ἀργυρᾶ νομίσματα ἀμφοτέρων τῶν ἀδελφῶν, φέροντα τὴν εἰκόνα τοῦ προστάτου τῆς Χίου Ἀγ. Ἰσιδώρου καὶ τὰ ὄνοματα αὐτῶν. Ἡ μεγάλη ὅμως εὐτυχία αὐτῶν ἔξηρέθησε τὸν φόδνον τοῦ νέου αὐτοκράτορος Ἀνδρονίκου Γ'. καὶ μετ' ὀλίγον κατέστρεψεν ἀμφοτέρους. Οἱ Γραικοὶ τῆς νήσου, δυσαρεστούμενοι εἰς τοὺς καταπιεστικοὺς φόρους, οὓς ἐπέβαλον αὐτοῖς οἱ Ζαχαρίαι, ἐπεμψάν κρυφίως τὸν ἱεράρχην Λέοντα Καλόθετον πρὸς τὸν αὐτοκράτορα, οὖν, περιγράψαντες τὰ πολλὰ πλούτη τῆς Χίου, τελούσης ἐτησίων φόρους δωδεκακισμυρίων χρυσῶν νομίσματων, ἐφείλκυσαν τὴν προσοχὴν, καὶ, ὑποσχεθέντες αὐτῷ συνδρομὴν τὸν προσεκάλεσαν ὅπως πέμψας ἐλευθερώσῃ αὐτοὺς ἀπὸ τὸν Γενουγησιακὸν ζυγόν. Ὁ Μαρτῖνος, φὴ ἔτει 1324 εἶχε πάλιν ἐπὶ πέντε ἔτη κατακυρωθῆ ἡ ἡγεμονία τῆς Χίου, ἔξατο κατακευάζων ἐν αὐτῇ ἰσχυρὸν φρούριον· τοῦτο δὲ καὶ ἡ λῆξις τῆς ἐπιγοργη-

θείσης κατακυρώσεως τῆς ἡγεμονίας ἐν ἔτει 1326 παρέσχον ἀφορμὴν εἰς πόλεμον. Ἰνα δὲ δὲ Ἀνδρόνικος ἔχη ὑπὲρ αὐτοῦ φαινόμενόν τι δίκαιον, ἐπωφελήθη ἐκ τῶν παραπόνων τοῦ Βενέδικτου Γ'. δοτις εἶχε προσκρούσει πρὸς τὸν ἀδελφὸν του, σφετερισθεὶς ἔξακισχίλια χρυσᾶ νομίσματα ἐκ τῶν προσόδων τῆς πόλεως. Οἱ Γραικοὶ τῆς νήσου ἡγάκαζον τὸν Μαρτῖνον νὰ καταστρέψῃ τὸ νέον αὐτοῦ φρούριον καὶ μεταβῇ εἰς Κωνσταντινούπολιν πρὸς ἀνανέωσιν τῆς συνθήκης ἀλλ' ἐπειδὴ οὗτος δὲν ἔθελε νὰ πράξῃ τοῦτο, τούναντίον δὲ ἔξατο νὰ δπλίζηται; ἐστάλη κατὰ τῆς Χίου ἰσχυρὸς καὶ μεγαλαπεπῶς παρεσκευασμένος σόλος ἔξι ἑκατὸν πέντε γαλερῶν, ὅστις διὰ προδοσίας κατέλαβε μετ' ὀλίγον τὰς πλείστας κεντρικὰς θέσεις τῆς νήσου, καὶ ἡγάκασε τὸν Μαρτῖνον, ἀπολέσαντα τὰς τρεῖς γαλέρας του, ν' ἀποχωρήσῃ εἰς τὴν ἀκρόπολιν ἀλλ' ἐπειδὴ μόνον ὀκτακόσιοι ἵππεῖς παρηκολούθησαν αὐτὸν, ὑπερχρεώθη μετ' οὐ πολὺ νὰ συνθηκολογήσῃ πρὸς τοὺς ἀναντίους, καὶ εἰς μὲν τὴν σύζυγόν του Ζακελίνην καὶ τοὺς μέσους του Βαρθολομαῖον καὶ Κεντηρίωνα καὶ εἰς τὴν συνοδείαν των ἐπετράπη ἐλευθέρα μετὰ τῶν θησαυρῶν των ἀποχώρησις, εἰς δὲ τοὺς πολεμιστὰς παρεχωρήθη καὶ ἡ ἐν Χίῳ κατ' ἀρέσκειαν ἐγκαταθίωσις, δὲ δὲ Μαρτῖνος συλληφθεὶς, ἀπόχθη ἀλυσόδετος εἰς Κωνσταντινούπολιν. Οἱ Καλόθετος καὶ οἱ ἄλλοι Γραικοὶ ἀρχοντες πλουσίως ἀντημείφησαν ἀλλ' ὁ Βενέδικτος, ὅσις λίαιν ὑπερήφανος ὅν, ἀπήγει ὡς ἀμοιβήν τῆς προδοσίας του ἀπασαν τὴν νήσον δι' ἀστόν, καὶ δὲν ἡγχαριστεῖτο εἰς τὸν τίτλον γραικοῦ ἐπάρχου καὶ μὲ τὸ ἡμίσυο ὅλων, τῶν προσόδων, ἀπεχώρησε δυστηρευτικόν μετὰ τριῶν γαλέρων καὶ ἀπέπλευσεν εἰς Γαλατᾶν, ἔνθεν τὸ ἐπιὸν ἔτος 1330, ὑποθοηθούμενος ὑπὸ δκτὸ Κενουγησίων πλοίων ἐπεκείροσεν ἐκστρατείαν ἐπὶ τὴν Χίον. Οἱ αὐτοκρατορικὸς ὅμως ἐπάρχος ἀπέκρουσε τολμηρῶς τὴν προσβολὴν του, καὶ, συμπλοκῆς γενομένης, ἐκ μὲν τῶν μισθωτῶν του διεσώθησαν τριακόσιοι, αὐτὸς δὲ οὗτος φυγὼν, ἀπέθανε μετὰ ἐπτὰ ἡμέρας τῆς ἡττῆς του, ἐξ ασθενείας, ἦν προύκαλεσεν ἡ ἐπὶ τῇ ἀποτυχίᾳ τοῦ σχεδίου του δυσθυμία. Ἡ χήρα του Γινέρρα, θυγάτηρ τοῦ Κορδάδου Δόρια, ἐπέζησε πολλὰ ἔτη· μετὰ τὸν θάνατόν του, ἀναφερομένη καὶ αὐτῷ τῷ 1340 εἰσέτι, ἀτεκνος ὅμως διατελέσκασ. Μαρτῖνος ὁ ἀδελφός του ἀφ' ἐτέρου ἐστέναζε πρὸ πολλοῦ ἐν ταῖς τοῦ Βυζαντίου εἰρκταῖς, ἐκ τῶν ὅποιων μόλις τῷ 1337 ἐξῆλθε τῇ

παπική μεσολαβήσει· ή δὲ Χίος διετέλει απὸ τοῦ 1329—1346 ὥπο τὴν Βυζαντινὴν κυριότητα, οὖσα εἰς τῶν πρωτίστων σταθμῶν τοῦ Βυζαντίου στόλου, ὅστις ἐντεῦθεν ὡρμᾶτο κατὰ τῶν Τούρκων πειρατῶν. Μετ' ὀλίγον καὶ ή Φώκαια, πειρελθούσα εἰς χαλεπάς δικαφορὰς πρὸς τὴν Ἐνετίαν ἔνεκα φόρων ἀσυγγράστων, οὓς ἐπέβαλεν ἐπὶ τῶν ὀνόματων, ὑπέκυψεν ὑπὸ τὸν τοῦ Βυζαντίου μέγαν δοῦκα. Ἐν τούτοις δὲ Μαρτίνος, ἀπαλλαχεὶς τῆς εἰρκτῆς, προσετέθη, τῷ 1343, εἰς τὸν κατὰ Όμαρ, ἡγεμόνος τοῦ Ἀιδίνης, πρὸς ἄλωσιν τῆς Σμύρνης, ἐκστρατεύσαντα σταυροφορικὸν στρατὸν, καὶ ἀπέθανε πρὸς πολλοῖς ἄλλοις ἀγνοεῖσις κατὰ τὴν αἱματηρὰν ἐκείνην μάχην· τῇ 15 Ἰανουαρίου 1345, τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον, τελευταῖος ἀπόγονος ὃν τῶν ἀρίστων γραικοφράγκων ἐκείνων ἴπποτῶν, ἐθνικὸς δὲ ἡρως τῆς Γενούης θεωρούμενος, καὶ ἄξιος γενόμενος τῶν ἐπαίνων, οὓς ἐπεδεχόμενος αὐτῷ δὲ Ὁλέρτος Φολλιέτας ἐν τῷ συγγράμματί του *Elogia Clarorum Ligurum*. Ἐπιζήσας μετὰ τὸν ἔτει 1344, θανόντα πρωτότοκον οὗτον τοῦ Βαρθολομαίου, κατέλιπε μίαν μόνην θυγατέρα, τοῦνομα Μαροῦλην (γεν. τῷ 1333) ἐκ τοῦ γάμου του μετὰ Γουελέμπρης τῆς Βοδενίτζης, ητίς ἐλθοῦσα εἰς νέον γάμον μετὰ τοῦ ἐξ Ἐνετίας Νικολάου Γεωργίου, ἀπεβίωσε τῷ 1358, τῆς θυγατρός της μικρὸν μετὰ τὸν θάνατόν της νυμφευθεῖσης. Νόθοι ἀπόγονοι τοῦ Βαρθολομαίου ἔζων εἰσέπειται Εὐβοίαν, τῷ 1463. Ὁ ἀδελφός του Κεντηρίων Ἀ. δοτεῖς ἐπίσης μετὰ ζήλου μετέσχε τῆς κατὰ Σμύρνης σταυροφορίας, ἐκληρονόμησε τὰ κτήματα τοῦ Μαρτίνου ἐν Μωρέᾳ, καὶ ἔζη ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐν Πέρα, ἔνθι υπέργραψε, τῷ 1352, ὡς μάρτυς, καὶ πρῶτος μάλιστα μεταξὺ πάντων τῶν λατίνων, τὴν μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου Κατακούζηνου κλεισθεῖσαν συνθήκην, γενόμενος διὰ τοῦ οἴου του Ἀσάνου πάππος τοῦ Κεντηρίωνος Β'. Ζαχαρίου, ὅστις ἐν ἔτει 1404, ἐπέβη τοῦ ἡγεμονικοῦ θρόνου τοῦ Μωρέως καὶ ἀπεβίωσε τελευταῖος ἐκ δύσεως ἡγεμῶν τῆς Χερσονήσου. Καὶ περὶ μὲν τοῦ οἴου τῶν Ζαχαρία, κυρίων τῆς Χίου, ἡγεμῶν τῆς Ἀγαθέας καὶ θεατέων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἔλις.

(ἡ συνέχεια εἰς τὸ προσεχές)

δποίαν ὀλίγον εἰδὸν ταραχῆς ἔνεκα, δὲν τὴν ἑτσιμποῦσε καὶ δὲν τῇ ἐψιθύριζε δὰ εἰς τὸ οὔς κάτι τι περὶ ἐμοῦ. Τεκμαίρομαι δὲ τοῦτο, διότι ἄμα ἀκούσασα ἡ γραία τοὺς λόγους τῆς νεάνιδος πρὸς ἐμὲ ἀπέβλεψε πρῶτον. Παρευθὺς δὲ ὑστερὸν ἔξεγρεῖσα τοῦ θρόνου μοὶ προσεφώνησε, τοῦ πλήθους σιωπῶντος καὶ πρὸς ἐμὲ ἀτενίζομένου· εἰπε δὲ ταῦτα. Ὡ! Σὺ λοιπὸν εἶσαι δ μουσικὸς ἔκεινος, περὶ τοῦ δποίου πολλὰ ἥκουσα παρὰ τοῦ Βλαδιμήρου Σεργέϊτε, ὅτι εἶσαι ἀριστος περὶ τὴν μουσικήν. Διὰ ταῦτα μὲν σὲ θαυμάζω καὶ ἔπαινος, σοὶ γιγνώσκω δὲ χάριν διὰ τὴν συνέντευξιν ταύτην. Σοὶ συνιστῶ, δέ θέλτιστε, τὴν ἐγγόνην μου, ἡ δποία ἐσπούδασε μουσικήν. Ἐκάλεσε δὲ ταῦτην ἐξ ὀνόματος—ωνομάζετο δὲ Σάσιγκα—καὶ ταχέως προσῆλθεν. Ἐγὼ δμως τουλάχιστον ὑπ' αἰδοῦς ἐπυρούμην κατὰ τὸ πρόσωπον, οὐχὶ ἔνεκα τῆς Σασίγκας, ἀλλὰ διότι ὅλοι ἐπ' ἐμὲ ἐστήλωσαν τὰ ὅμικατά των θεωρούντες με. Ἀλλ' δμως ἐγὼ μετὰ φόρου ἀνέβλεψα εἰς τὴν ἐγγόνην τῆς καὶ εἶπα κατ' ἐμαυτὸν, ὅτι καλὴ τραγῳδίστρια θὰ ἔνται. Ή δὲ γραία συχνάκις ἐπανελάμβανε ταῦτα, Ή Σάσιγκα, ὡς ζένε, παραπολὺ δρέγεται τῆς μουσικῆς, διὰ τοῦτο σὲ παρακαλῶ συχνὰ πυκνὰ νὰ ἔρχησαι καὶ νὰ τραγῳδῇς μετ' αὐτῆς, διὰ νὰ μὴ λησμονήσῃ τὰ μεμαθημένα. Ἀλλ' δὲ Βλαδίμηρος Σεργέϊτε ποῦ εἶναι; καὶ διὰ τί δὲν ξέλθεις σου; Ή πηγεν, εἶπα ἐγὼ, εἰς τὴν πόλιν ἔνεκα τινῶν ἀσχολιῶν, πιθανὸν δὲ ὅτι σήμερον ἐπανέρχεται. Οὐ τοῦ κακοποράγμονος! εἶπεν ἡ γραία, μὲ ἐγκατέλειψε παντελῶς, διὰ τοῦτο πρέπει νὰ τῷ ἐπιτιμήσωμεν, νὰ τῷ δώσωμεν μιαρ κατούδα. Καὶ δμως σὲ ἐνθυμεῖται πάντοτε, καὶ ποτὲ δὲν πάντει νὰ σ' ἐπαινῇ. Δῶρον, φίλατε, λαμπρὸν μοὶ ἐδωροφόρησε τοῦτο σήμερον ή Ἀλεξανδρίνα καὶ σοὶ τὸ ἐπιδεικνύω ἀν θέλης. Ἀρ' οὐ εἶπε ταῦτα μοὶ ἔξηπλωσε τὸ προσκεφάλαιον εἰς δεῖξιν διὰ τρόπου λίχνη ὁγληροῦ. Πότε, ἔλεγα κατ' ἐμυκτὸν, θὰ μὲ ξεφορτωθῆς; Ἀλλ' δμως χαριζόμενος εἰς αὐτὴν ἀσκαρδαμυκτὶ ἐκύταζα, ἀπόπως δὲ ἐκίνουν τὴν κεφαλήν μου καὶ πολλὰ ἐψέλλιζον, ὡς δῆθεν συνομολογῶν τὴν καθλονήν τοῦ δώρου. Τέλος λοιπὸν ἐπανεῖν ἡ γραία τοῦ ἐπιδεικνύειν καὶ μοὶ εἶπε νὰ καθήσω. Οἱ ζένοι πλέον ἀποστρέψαντες ἀπ' ἐμοῦ τοὺς δρθαλμούς των εἰς ἄλλον ἀπέβλεψαν νεωστὶ εἰσερχόμενον καὶ ἀντ' ἐμοῦ εἰς τὴν σκηνὴν προερχόμενον· οὕτω δὲ μικρὸν ἐφοργάσας καὶ τὴν αἰδώ ἀποθαλάτων, εὐθὺς τὴν Ἀλεξανδρίνην ἐνεθυμήθην καθὼς τῇ προσέβλεψα καὶ

ΕΟΡΤΗ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑ ΡΩΣΣΟΙΣ.

(Συνέχεια τίδε φυλλάδ. 42).

ΤΡΙΣ ἡδη ταύτην προσηγόρευσα καὶ ἵσως θὰ τὴν ἔχαιρέτια πολὺν καιρὸν, ἐὰν γεννίστι τις, τὴν